

The Relationship between Inflation and Energy Prices in Turkey*

Armağan TÜRK¹, Berna AK BİNGÜL² & Rengin AK³

Keywords

Inflation, Market Size, Energy Prices.

Abstract

The disadvantages created by inflation are generally seen in income distribution, saving rate, foreign trade and the use allocation of resources. There is a very factorial relationship between energy prices and inflation is seen in the literature. The oil shocks period experienced in the 1970s have been the most intensely observed relationship. Although shocks observed nowadays are not as sharp as in the 1970s, it can be said that the links mentioned in the literature are still effective for foreign-dependent countries, especially for energy. It is predicted that the decline in oil prices experienced in international markets in

In this framework, the relationship between inflation and energy prices in the post-2000 period in Turkey will be examined. Turkey's being an important location in terms of energy conduit as well as its being foreign-dependent country are the main factors in determining this research topic. The determination of the direct and indirect effects of energy prices on inflation in Turkey, which has struggled with inflation for many years and continues this struggle, is also important in terms of combating inflation. In this framework, the relationship between energy prices and consumer prices will be examined.

Article History

Received

22 Feb, 2018

Accepted

23 Apr, 2018

Türkiye'de Enflasyon ve Enerji Fiyatları Arasındaki İlişki*

Anahtar Kelimeler

Enflasyon, Piyasa Büyüklüğü, Enerji Fiyatları.

Özet

Enflasyonun yarattığı olumsuzluklar genel olarak gelir dağılımı, tasarruf oranı, dış ticaret ve kaynakların kullanımında görülmektedir. Literatürde yer alan çalışmalarda enerji fiyatları ile enflasyon arasında çok faktörlü bir ilişki olduğu görülmektedir. 1970'li yıllarda yaşanan petrol şokları bahsedilen ilişkinin en yoğun olarak gözlemlendiği dönem olmuştur. Günümüzde, 1970'li yıllardaki kadar keskin şoklar olmasa da özellikle enerji açısından dışarıya bağımlı ülkeler için literatürde bahsedilen bağlantıların hala etkin olduğu söylenebilir.2014 yılında uluslararası piyasalarda yaşanan petrol

* Bu çalışma Anadolu International Conference in Economics V (EconAnadolu2017) de 11-13 May 2017 tarihinde sunulan bildiriden türetilmiştir.

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Kırklareli Üniversitesi İ.İ.B.F, İktisat Bölümü, armaganturk@kirkclareli.edu.tr

² Dr. Öğretim Üyesi, Kırklareli Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulu, bbingul@hotmail.com

³ Corresponding Author. Doç. Dr., Kırklareli Üniversitesi İİBF, İktisat Bölümü, rengin_ak2000@hotmail.com; rengin.ak@klu.edu.tr

fiyatlarındaki düşüşün ilk önce enflasyon oranlarını artıracakğı daha sonra ise azaltacakğı öngörülmektedir. Bu öngörüler petrolün varil fiyatının belirli bir fiyatın altında kalması ya da üstüne çıkmasına göre şekillenmektedir.

Bu çerçevede, çalışmamızda Türkiye’de 2000 sonrası dönemde enflasyon ile enerji fiyatları arasındaki ilişki incelenecektir. Türkiye’nin enerji yolları açısından önemli bir noktada bulunuyor olmasının yanı sıra enerjide dışa bağımlılık, konunun belirlenmesinde önemli etkenlerdir. Uzun yıllar enflasyonla mücadele etmiş ve halen bu mücadelesini devam ettiren Türkiye’de enerji fiyatlarının enflasyon üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkilerinin tespiti enflasyonla mücadele açısından da önemlidir. Bu çerçevede çalışmada enerji fiyatları ile tüketici fiyatları arasındaki ilişki incelenecektir.

Makale Geçmişi

Alınan Tarih

22 Şubat 2018

Kabul Tarihi

23 Nisan 2018

1. Giriş

Enerji fiyatlarındaki artışın ülkelerin ekonomilerinde yarattığı bir dizi etki vardır bu etkileri şu şekilde özetleyebiliriz (OECD, 2011:2). 2010 yılının ortalarından itibaren petrol fiyatlarındaki artışla birlikte emtia fiyatlarının da arttığı görülmektedir. Gıda ve tarımsal emtia, metaller ve minerallerin fiyatları 2008 yazından daha hızlı bir şekilde artmıştır. Enerji fiyatları, artan gıda fiyatlarına katkıda bulundu, çünkü enerji, tahıl üretiminin maliyetinin üçte birinden fazlasını oluşturmaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerde yaşanan olumlu gelişmeler enerjiye olan talebi artırmıştır. Ortadoğu ve Kuzey Afrika’da yaşanan olumsuzluklar petrol fiyatlarında dalgalanmaya yol açarak gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerini olumsuz etkileyebilir. Benzer şekilde petrol üretiminde arz kaynaklı sorunları yaşanması petrol fiyatlarındaki oynaklığı arttırabilir. Bu artış özellikle enerji konusunda dışa bağımlı ülkeler açısından olumsuz etkiler yaratabilir.

Petrol fiyatlarındaki artış enerji maliyetini arttıracakğından beklenen bir diğer etkide enflasyon üzerinedir. Girdi maliyetlerindeki bir birimlik artış birkaç dönem sonrasında enflasyonu bir birimden daha fazla arttırmaktadır. Aynı zamanda enerji maliyetlerindeki artış ve petrol fiyatlarındaki oynaklık firmaların yatırım kararları üzerinde de olumsuz etkide bulunmaktadır.

OECD’nin yaptığı çalışmada petrol üreten ülkelerde yaşanan sorun petrol talep eden ülke ekonomilerindeki büyümeyi yavaşlattığını göstermiştir. Petrol üreten ülkelerde iç sorun olmadığı dönemdeki fiyat dalgalanmalarının büyüme üzerindeki etkisi iç sorun olduğu dönemdeki fiyat dalgalanmaların yarattığı etkiden daha küçük olmuştur.

Petrol fiyatlarındaki dalgalanma ve buna bağılı olarak enerji fiyatlarındaki değişmelerin para politikası üzerinde de etkileri olduğu varsayılmaktadır. Enerji fiyat artışlarının enflasyonist etkisi, para otoritelerinin enflasyon beklentilerinin örtülü veya açık hedeflerden uzaklaşmasına neden olabilir. İyi belirlenmiş bir enflasyon çıpası petrol fiyatlarındaki keskin artışa rağmen enflasyonun artmamasını sağlayabilir. Buna karşın enflasyon beklentileri istikrarlı değilse petrol fiyatlarındaki dalgalanmaların etkisi daha güçlü olacaktır.

Enerji fiyatlarındaki dalgalanmaların ülke ekonomileri üzerinde birçok etkisi olmakla birlikte çalışmamızda özellikle enerji fiyatları ile enflasyon arasındaki ilişki üzerinde durulacaktır.

2. Enflasyon ve Enerji Fiyatları İlişkisi

Enflasyon maliyet ve talep enflasyonu olarak ikiye ayrılmaktadır. Talep enflasyonu en kaba şekliyle toplam talebin toplam arzı aşması sonucunda fiyatların yükselmesidir. Maliyet enflasyonu ise yüksek işsizliğin ve kaynakların yetersiz kullanıldığı dönemlerde maliyetlerin artmasından kaynaklanmaktadır. Maliyet enflasyonunun nedenleri; hammadde fiyatlarındaki artış, enerji fiyatlarındaki artış, kamu mallarının fiyatındaki artış, vergi oranlarındaki artış ve tekeli firmaların yaptığı fiyat artışları olarak sıralanabilir. Maliyet enflasyonunun nedenlerinden biri olan enerji fiyatlarındaki artış özellikle enerjide dışa bağımlı ülkeler için daha önemli hale gelmektedir. Enerji konusunda yapılan çalışmaların çoğunda enerji fiyatları ham petrol fiyatları olarak kullanılmıştır. Konuyla ilgili çalışmalar aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

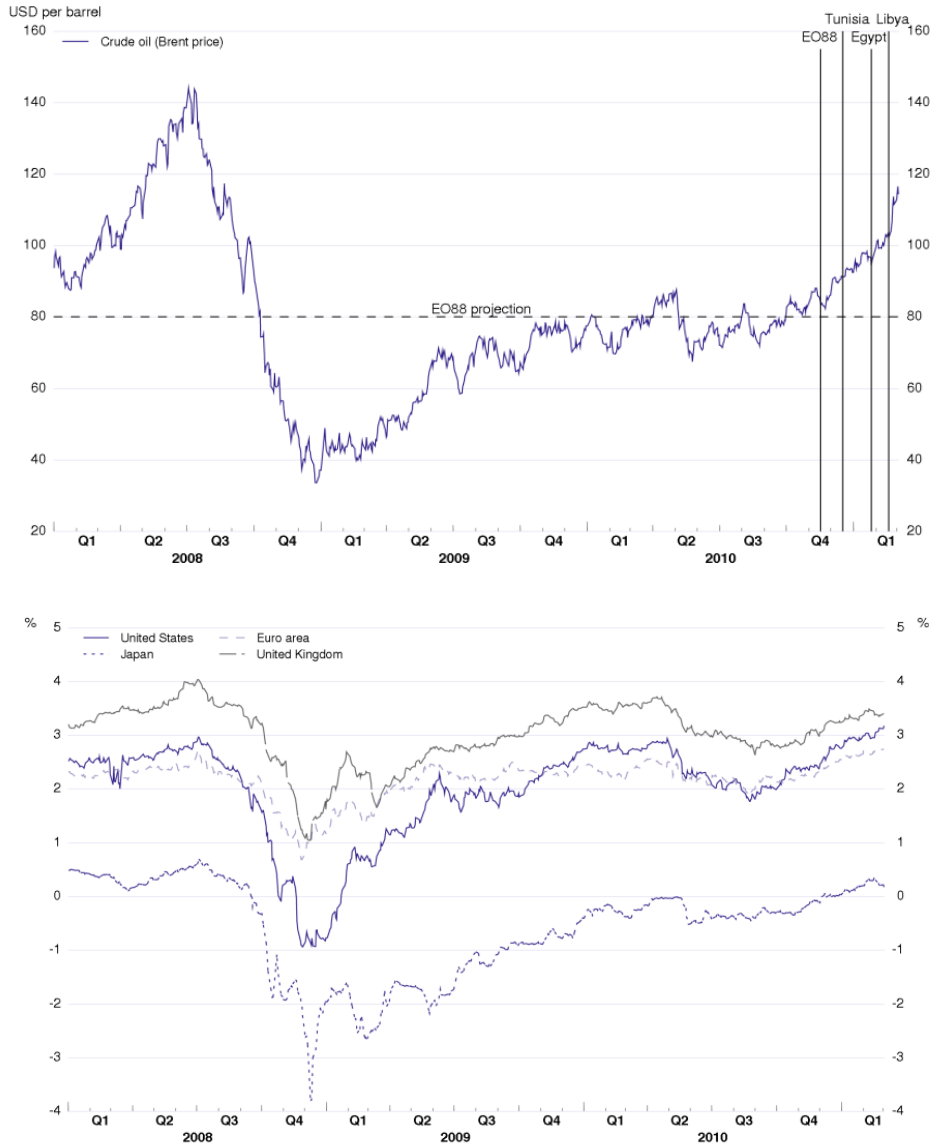
Tablo 1: Enflasyon ve Enerji Literatürü

Yazar	Tarih	
OECD	2011	Petrol fiyatları-Enflasyon
Taberner	2016	Petrol fiyatları-Enflasyon
Elliott-Jackson-Raczko-Roberts-Sklar	2015	Petrol fiyatları-Enflasyon
Cavallo	2008	Petrol fiyatları-Enflasyon
International Energy Agency	2016	Enerji fiyatları-Vergi
Neely	2015	Petrol fiyatları-Enflasyon
Behname	2013	Enflasyon ve Enerji
Berument-Taşçı	2002	Petrol fiyatları-Enflasyon
Cunado-Gracia	2005	Petrol fiyatları-Enflasyon
Cogni-Manera	2008	Petrol fiyatları-Enflasyon-Faiz oranı
Doroodian-Boyd	2003	Petrol fiyatları-Ekonomik büyüme-Enflasyon
Hooker	2002	Petrol şokları-Enflasyon
Hamilton	1983	Petrol fiyatları-Makro değişkenler

Kaynak: Yazarlar tarafından derlenmiştir.

Literatürde birçok görüş, petrol fiyatları ile enflasyon arasında çok sayıda farklı faktörden oluşan karmaşık bir ilişki olduğunu iddia etmektedir. Yetmişli yılların petrol krizlerinin tepe noktasında petrol fiyatlarındaki yükselişin belirgin biçimde enflasyonu yükselttiği bu bağlantıyı göstermektedir. Ancak bu uç nokta petrol fiyatlarındaki artışla enflasyon arasındaki ilişkiyi zayıflatacağı da öngörülmüştü. Petrol krizleri sonrasında petrol ve tüketici fiyatları arasında hala bazı kalıplar vardır (Taberner, 2016). Yapılan çalışmalarda genel olarak enerji fiyatlarının artmasından enflasyona doğru bir ilişki araştırılmış olmakla birlikte enflasyondan enerji fiyatlarına doğru bir ilişki olduğu yönünde çalışmalarda vardır. Enflasyonun, enerjiyi normal mallardan daha fazla veya daha az etkileyebileceği iddia edilmektedir. Bunun nedeni, çoğu ülkede bulunan şirketlerin "düzenlenmiş tekeller" olmalarıdır.

Şekil 1: Petrol Fiyatları ve Enflasyon Beklentisi 2007-2011

Kaynak: OECD, 2011, 3

2000 sonrası dönemde enerji fiyatlarıyla enflasyon arasındaki ilişkiye yönelik ilgi artmıştır. Şekil1’de 2000 sonrası dönemde petrol fiyatları ve gelişmiş ekonomilere ait enflasyon oranları görülmektedir. Petrol fiyatlarının azaldığı dönemde enflasyonunda düştüğü görülmektedir. 2001 sonrası petrol fiyatları artmış olmakla birlikte enflasyonun eski seviyesine geldikten sonra yatay seyirde kaldığı görülmektedir. Badel ve McGillicuddy (2015) ABD için yaptıkları çalışmada petrol varil fiyatının 100 dolar olması durumunda enflasyonun önce %4,5’e yükseleceği bir yıl sonrada %2,5’e düşeceğini öngörmektedir. Alternatif olarak eğer petrol fiyatları 55 dolar seviyesinde kalırsa cari yılda enflasyon oranı %3, takip eden yılda %2 olacağını tahmin etmiştir (Badel ve McGillicuddy, 2015:12).

Büyük ülkelerin ekonomik faaliyetleri petrol fiyatını etkilemektedir ve petrol fiyatının kendisi de dünyadaki ekonomik değişkenleri etkilemektedir. Büyük ülkelerin ekonomik faaliyetlerindeki azalma toplam talebi azaltırsa sanayi

ülkelerinin ekonomileri durgunluğa girecektir. Ekonomik durgunluğa girdikten sonra, bu ülkelerin ürünleri azalacak ve petrole olan talebi de düşecektir. Petrol talebi düştüğünde küresel pazardaki fiyatı düşecektir. Öte yandan, bu ülkelerdeki petrol fiyatındaki artış enflasyona, üretim ve üretkenliğin azalmasına neden olmaktadır. Petrol, ekonomide yaygın olarak kullanılan hammaddelerden biridir. Petrol şoku söz konusu olduğunda, tüketici fiyat endeksi (TÜFE), petrol ithalatçı ülkelerde de artmaktadır. Bunun sonucu olarak petrol fiyatının yükselmesi, diğer malların maliyetini arttıracığından, üretimde azalma ile karşı karşıya kalacağız (Behname, 2013:3).

Daha açık bir ifadeyle enerji ve enflasyonun fiyatı genellikle bir neden-sonuç ilişkisine bağlı olarak görülmektedir. Enerji fiyatları yukarı veya aşağı hareket ettikçe enflasyon da aynı yönde ilerlemektedir. Bunun nedeni, Enerjinin (özellikle petrolün) ekonomide önemli bir girdi olması ve ulaşım ve evlerin ısınması gibi kritik faaliyetlerde kullanılmasıdır. Girdi maliyetlerinin yükselmesi durumunda son ürünlerin maliyetinin de yükselmesi gerekmektedir. Örneğin, petrol fiyatı yükselirse plastik üretmek daha pahalıya mal olur ve plastik üreten bir şirket bu maliyetin bir kısmını veya tamamını tüketiciye aktarır. Bu süreç fiyatları ve dolayısıyla enflasyonu yükseltir (Langager, 2017).

Bu ilişki 1970 petrol şokları döneminde çok rahatlıkla görülebiliyordu. Petrol fiyatlarının 3 dolardan 40 dolara çıktığı bu dönemde tüketici fiyatları endeksi de iki katına çıkmıştır. Petrol fiyatlarıyla tüketici fiyatları arasında bir ilişki olduğunun diğer bir dayanağı ise 1947-1971 arasında tüketici fiyatları iki katına çıkmıştır. 1970'lerde ise tüketici fiyatlarının iki katına çıkması için geçen süre sadece 8 yıldır. 1970'lerdeki bu ilişkinin 1980'lerde bozulduğu ileri sürülmektedir. 1990 Körfez savaşında petrol fiyatları iki katına çıkarken enflasyon daha ılımlı seyretmiştir. Benzer bir şekilde 2000-2005 arasında tüketici fiyatlarındaki artış petrol fiyatlarındaki artıştan daha düşük seyretmişti. 2000'li yıllarda petrol fiyatlarıyla enflasyon arasındaki ilişki 1970'lere göre zayıflamıştır.

3. Türkiye'de Enflasyon ve Enerji Fiyatları

Dünya tarihinde bilinen ilk ciddi enflasyon 16.yy da Avrupa'da görülmüştür. Amerika'nın keşfiyle birlikte Avrupa'ya çok miktarda altın girmiştir. Altın miktarındaki artış fiyatları harekete geçirerek enflasyonu yaratmıştır. Türkiye'de ise 1939 yılında başlayan enflasyon günümüze (2017) kadar devam etmiştir (Aydoğan, 2004:92).

Enerji arz ve talebi ise sanayi devrimiyle birlikte önem kazanmaya başlamıştır. Ülkelerin toplumsal gelişimlerinin sürükleyici unsurlarının başında enerji kullanımı gelmektedir. Enerji kaynakları günlük yaşamımızın, enerji ve sanayi ürünleri ise üretimimizin en önemli ve yaşamsal girdileridir. Bu nedenlerden dolayı ülkeyi yönetenler ve enerji politikalarını yönlendirenler, toplumun ve ekonominin gereksinim duyduğu enerjiyi kesintisiz, güvenilir, zamanında, temiz ve ucuz yollardan temin etmek ve gerek en uygun fiyatlarla sağlayabilmek zorundadırlar (Pamir, 2005:57).

Türkiye'de 1980 sonrası dönemde enflasyonda yaşanan artışlar 1990'lı yıllarda kronik ve yüksek hale gelen enflasyonun düşürülmesi öncelikli ekonomik konulardan biri haline gelmiştir. 1980 yılında fiyat artışlarını istikrara

kavuşturmak için 24 Ocak kararları olarak bilinen kararlar alınmıştır. 1980'lerin sonlarına kadar %40 civarında seyreden enflasyon oranları dönem sonunda artmaya başlamıştır. 1990'lı yıllarda siyasi istikrarsızlıkla birlikte ekonomik istikrarsızlık enflasyon oranının artmasına yol açmıştır. 5 Nisan 1994 yılında amaçlarında biri fiyat artışlarını kontrol etmek olan bir istikrar programı hazırlandı. Uygulanan politikalarında etkisiyle dönem sonunda enflasyonda azalma görülmeye başlamakla birlikte enflasyon oranları 1990'ların sonunda hala yüksek düzeydeydi. Enflasyonu düşürmek amacıyla 1 Ocak 2000 yılında "Enflasyonu Düşürme Programı" hazırlandı. Merkez Bankası bu çerçevede ilk önce 2002-2005 arasında kapalı, 2006 sonra açık enflasyon hedeflemesi stratejileri uyguladı. Aşağıdaki tabloda 1980-2009 dönemine ait enflasyon oranları verilmiştir. Yukarıda açıklanan durum tabloda detaylı olarak görülmektedir.

Tablo 2: 1980-2009 Enflasyon Oranları

1980	110,17	1990	60,31	2000	54,92
1981	36,58	1991	65,97	2001	54,4
1982	30,84	1992	70,07	2002	44,96
1983	31,4	1993	66,1	2003	25,3
1984	48,38	1994	106,26	2004	10,58
1985	44,96	1995	88,11	2005	10,14
1986	34,62	1996	80,35	2006	9,6
1987	38,85	1997	85,73	2007	8,76
1988	73,67	1998	84,64	2008	10,44
1989	63,27	1999	64,87	2009	6,25

Kaynak: Dünya Bankası

Türkiye'de nüfusun artması ve ekonomik gelişmeye paralel olarak enerji talebi de artmaktadır. Ülkemiz, İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) ülkeleri içerisinde 2000 sonrası dönemde enerji talep artışının en hızlı gerçekleştiği ülke durumuna gelmiştir. Benzer şekilde Türkiye, dünyada 2002 yılından bu yana elektrik ve doğal gazda Çin'den sonra en fazla talep artış hızına sahip ikinci büyük ekonomi olmuştur. Yapılan tahminler bu eğilimin orta ve uzun vadede de devam edeceğini göstermektedir. Hızla artan enerji talebi neticesinde Türkiye'nin, başta petrol ve doğal gaz olmak üzere, enerji ithalatına bağımlılığı artmaktadır. Türkiye 2016 yılı itibarıyla toplam enerji talebinin yaklaşık %25'si yerli kaynaklardan karşılanmaktadır. Enerjinin kalan bölümü çeşitlilik arz eden ithal kaynaklardan karşılanmaktadır (T.C. Dışişleri Bakanlığı, 2017).

Türkiye'deki enflasyon ve enerji konusundaki bu temel bilgilerden sonra enerji fiyatlarıyla enflasyon arasında bir ilişki olduğunu ifade eden literatürdeki çalışmaların 2000-2016 dönemi için Türkiye'de geçerli olup olmadığı incelenecektir. Çalışmada enflasyon göstergesi olarak tüketici fiyatları endeksi, enerji fiyatları olarak ta petrol fiyatları kullanılacaktır.

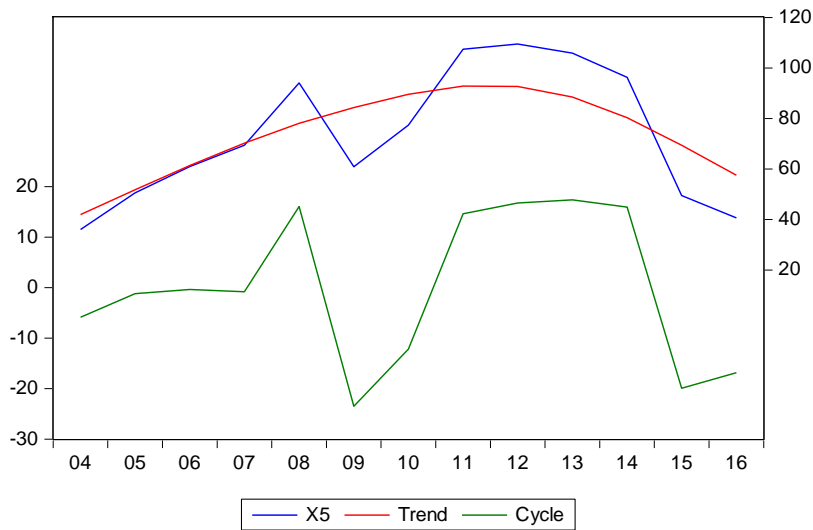
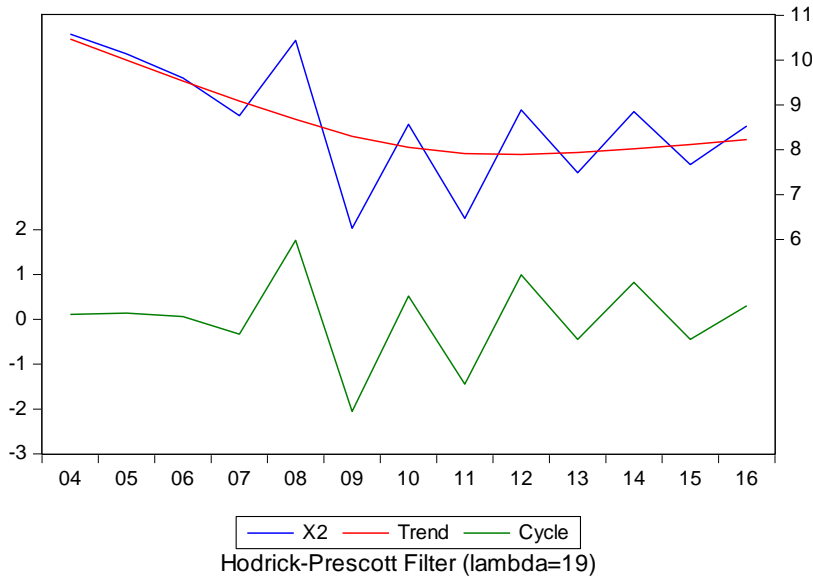
İş çevrimleri analizinde serilerin durağan hale getirilmesi önemlidir. Literatürde bu amaçla kullanılan birçok yöntem vardır. Zaman serilerinin eğilim ve devresel hareket bileşenlerine ayrıştırılması için en fazla kullanılan yöntem, Hodrick-Prescott tarafından geliştirilen filtredir. Hodrick-Prescott filtresi, bir zaman

serisindeki eğilim ve devresel hareket bileşenlerini ayırmada aşağıdaki formülü kullanır (Alp ve diğerleri, 2011:2).

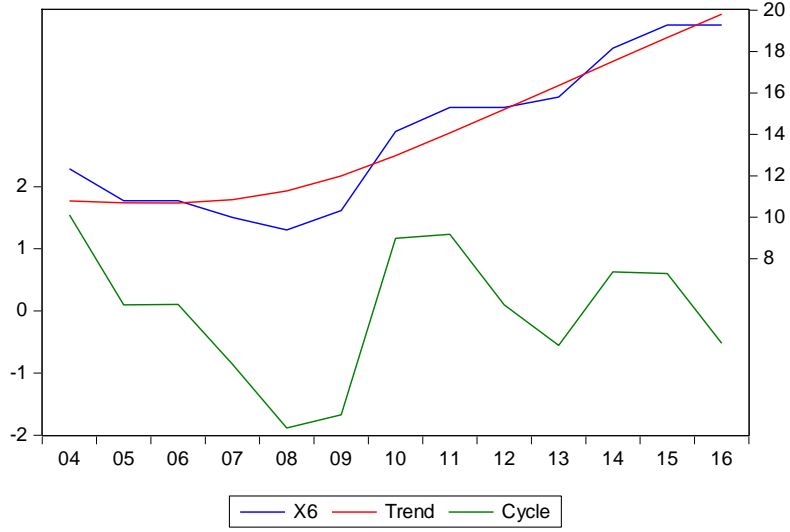
$$\sum_{t=1}^T (y_t - \tau_t)^2 + \lambda \sum_{t=2}^{T-1} [(\tau_{t+1} - \tau_t) - (\tau_t - \tau_{t-1})]^2$$

Orijinal Hodrick-Prescot filtresinde λ değeri olarak 1600 kullanılmaktadır. Fakat bu değer Amerikan ekonomisi için önerilmiş olup gelişmekte olan ülkeler için uygun olmayabilir. Ciddi rejim değişiklikleri ve kırılmaların gözlemlendiği gelişmekte olan ülkelerde daha küçük λ değeri seçilmelidir. Bundan dolayı hesaplamalarımızda λ değeri olarak 19 tercih edilmiştir.

Şekil 2: 2003-2016 Yılları Arasında TÜFE(X2), Petrol Fiyatı (X5) ve Elektrik Fiyatı (X6) Trendleri
Hodrick-Prescott Filter (lambda=19)

Hodrick-Prescott Filter (lambda=19)

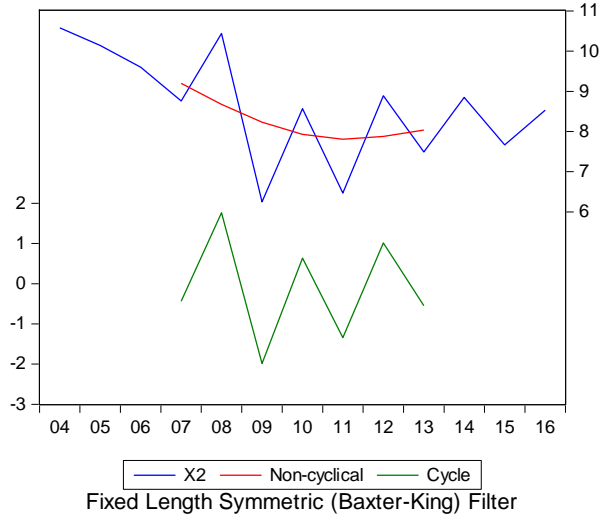

Yukarıdaki grafikte 2003-2016 yılları arasında TÜFE(X2), petrol fiyatı (X5) ve elektrik fiyatı (X6) trendleri görülmektedir. trendinin azalarak artmakta olduğu, ithalat trendinin ise azalma trendinde olduğu görülmektedir. TÜFE önce azalma seyrinde olup 2011'den sonra artma trendindedir. Petrol fiyatları ise 2012 yılına kadar artış trendinde olmuş, bu tarihten sonra azalmaya başlamıştır. Aynı dönemde elektrik fiyatları sürekli artış trendindedir.

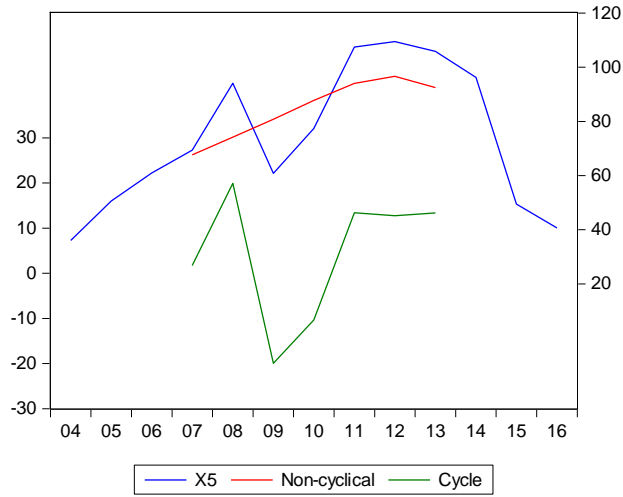
Baxter ve King bant-geçiş filtresi zaman serisinin spektral analizi üzerine kurulmuştur. Bu filtre serinin belirli bir sıklık bandı içinde kalan değerlerini diğerlerinden ayıştırmaya yarayan doğrusal bir dönüştürmedir. Dönüştürme işlemi ise hareketli ortalamalara göre yapılmaktadır.

Şekil 3: Baxter-King Filtrelerindeki Eğilimler

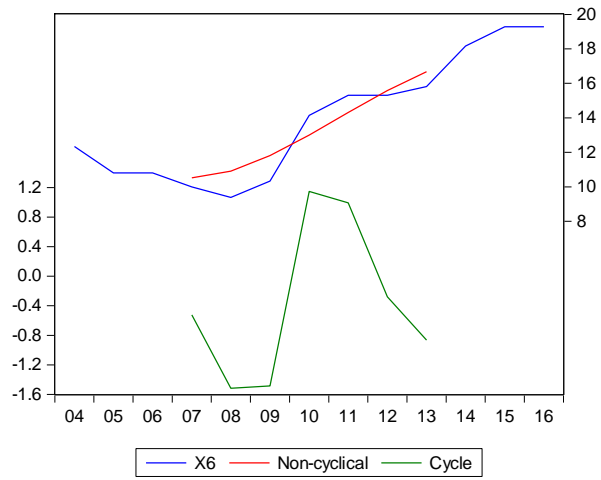
Fixed Length Symmetric (Baxter-King) Filter

Fixed Length Symmetric (Baxter-King) Filter

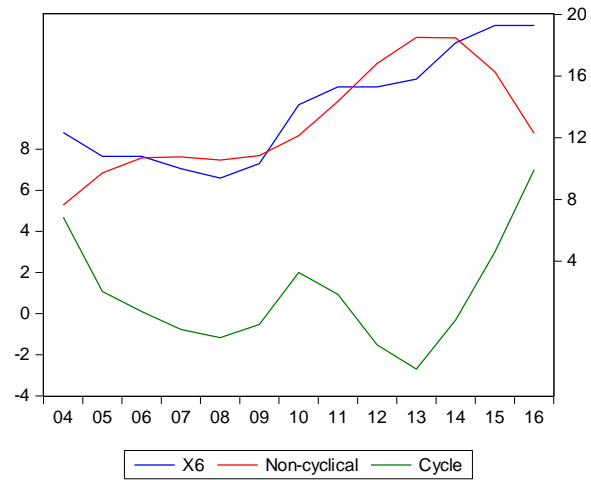
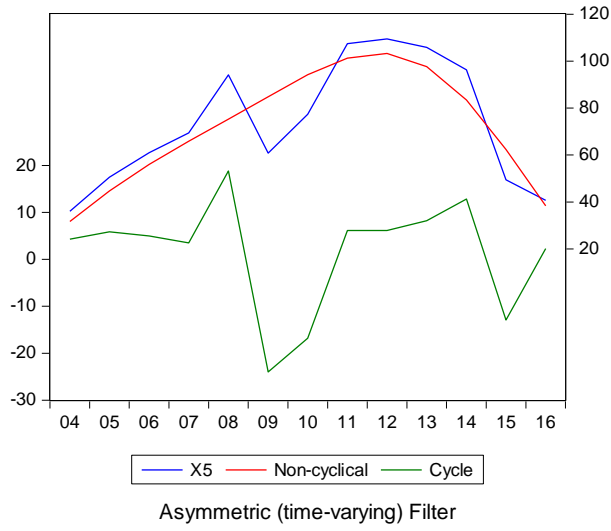
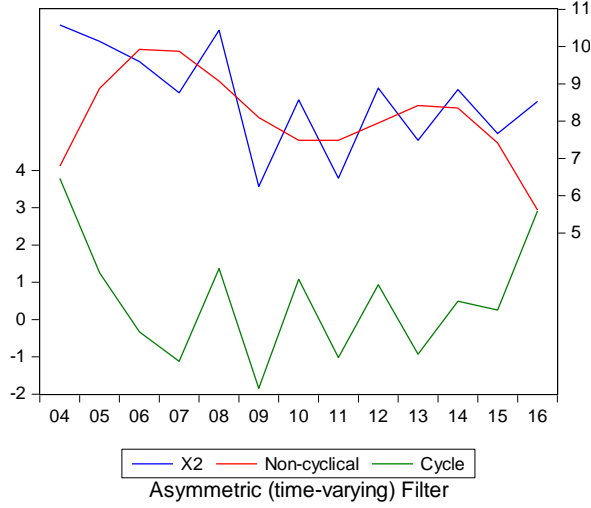
Fixed Length Symmetric (Baxter-King) Filter

Baxter-King filtrelerinde de eğilimler Hodrick-Prescot filtresindeki benzer çıkmıştır. Dış ticaret dengesi, hizmetler dengesi ve cari işlemler dengesi Hodrick-

Prescot filtresindeki trendlerle benzerlik göstermektedir. Bu amaçla kullanılan son filtre Christiano-Fitzgerald filtresidir. Bu fitreye ait çıktılar aşağıdaki gibidir.

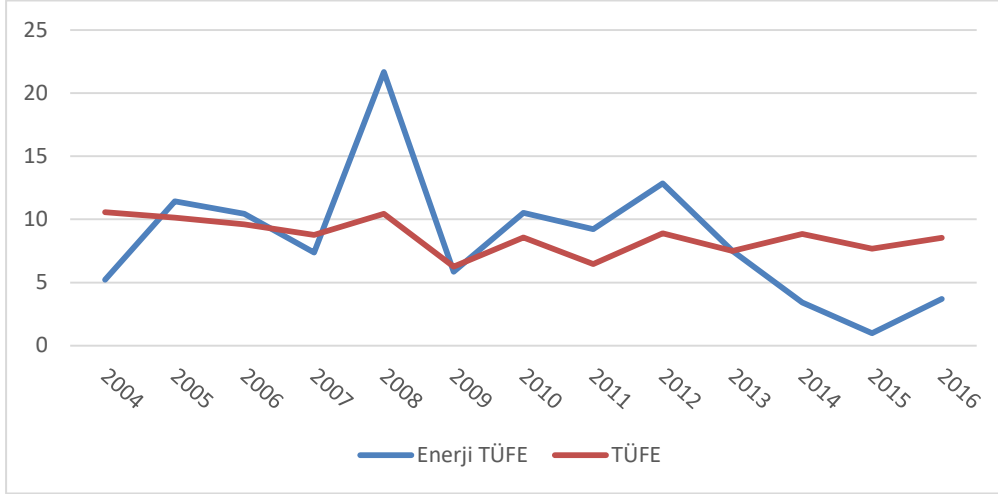
Şekil 4: Christiano-Fitzgerald Filtresi Çıktıları
Asymmetric (time-varying) Filter

Christiano-Fitzgerald filtresinden elde edilen sonuçlarda diğer iki filtreden elde edilen sonuçlarla benzerdir.

Enerji fiyatlarının enflasyon üzerindeki etkileri yanında enflasyon hesaplamaları içerisinde yer alan enerji maliyetleri de önemlidir. Türkiye’de ele alınan dönemde enflasyonun seyri ve TÜFE’ye enerji maliyetlerinin katkısını gösteren grafik aşağıda verilmiştir.

Şekil 5: TÜFE ve TÜFE’ye enerjinin katkısı 2003-2016

Kaynak: Yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 1’de görüleceği üzere TÜFE yatay bir seyir izlerken, TÜFE’ye enerji maliyetlerinin katkısı daha istikrarsız bir seyir izlemiştir. Bu istikrarsız seyir Türkiye açısından izlenmesi gereken bir konudur.

2003-2016 yılları arasında Türkiye için yapılan hesaplamalarda TÜFE ve petrol fiyatları yanında işsizlik oranı, GSYİH ve sanayide kullanılan elektriğin kilovat fiyatları kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan model;

$$Enf = b_0 + \sum b_1 \Delta Gsyih + \sum b_2 Oil_t + \sum b_3 Oil_{t-1} + \sum b_4 elek_t + \sum b_5 elek_{t-1} + \sum b_6 Une + b_7 ECT + \varepsilon_t$$

şeklinde oluşturulmuştur. Türkiye için 2003-2016 dönemi verileri kullanılarak yapılan hesaplamalarda modelde kullanılan değişkenlerden cari dönemde sanayide kullanılan elektriğin fiyatı dışında tüm değişkenlerle ters yönlü bir ilişki görülmüştür. Cari dönem sanayi elektrik fiyatları ile enflasyon arasında doğru yönlü bir ilişki hesaplanmıştır. Yani sanayi elektriğinin fiyatındaki bir birimlik artış enflasyonu 0,41 birim arttırmıştır. Bunun Türkiye için temelde iki nedeni vardır. Birincisi elektrik üretimi için kullanılan kaynakların yoğun olarak yabancı kaynaklara bağlı olması. İkincisi ise TÜFE içerisinde TÜFE’ye etki eden faktörler açısından enerji fiyatlarının payıdır.

4. Sonuç

Enflasyon ve enerji bir ülke ekonomisi açısından iki önemli kavramdır. Yüksek enflasyonun ülke ekonomisi için zincirleme birbirine bağlı birçok olumsuzluğu vardır. Bu olumsuzluklarda dolayı ülkeler enflasyonu düşürmek amacıyla uzun süreli ve ciddi önlemler uygulayabilmektedir. Enerji ise sanayi devriminden itibaren ülkeler için önemli hale gelmiştir. Sanayileşmek isteyen ülkeler ihtiyacı

olan enerjiye bol ve ucuz olarak sahip olmak için çaba içerisindeyler. Özellikle günümüzde uluslararası ticarete rekabet üstünlüğü sağlamak için maliyetlerin azaltılması önemlidir. Bu çerçevede enerji maliyetleri özellikle üzerinde durulan bir konu haline gelmiştir.

Türkiye açısından da hem enflasyon hem enerji cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren önemli bir konu olmuştur. Türkiye 1980 ve 1990'lı yıllarda yüksek enflasyonun olumsuz etkilerini çok ciddi olarak yaşamıştır. Bu dönemde enflasyonu düşürmek konusunda başarılı ve başarısız programlar uygulamıştır. Türkiye enerji konusunda avantajlı bir bölgede ve kaynaklara sahip olmakla birlikte gelişen ekonomisinin ihtiyacı olan enerjiyi karşılayamamaktadır. Enerji maliyetlerinin enflasyon üzerindeki baskısını azaltmak için alternatif enerji kaynaklarına yönelmesi, sürdürülebilir enerji politikaları uygulanması ve yenilenebilir enerji kaynaklarının toplumdaki payının artırılması gerekmektedir. Bu şekilde uluslararası enerji fiyatlarında oluşan dalgalanmaların etkisi azaltılmış olacaktır.

Kaynakça

- ALP, Harun, Yusuf Soner Başkaya, Mustafa Kılınc, Canan Yüksel (2011), Türkiye İçin Hodrick-Prescott Filtresi Düzgünleştirme Parametresi Tahmini, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Sayı 2011-03, 1-8.
- AYDOĞAN, Esenay (2004), "1980 den Günümüze Türkiye de Enflasyon Serüveni", Yönetim ve Ekonomi 11/1 (2004) 91-110.
- BADEL, Alejandro, Joseph McGillicuddy (2015), Oil Prices and Inflation Expectations: Is There a Link?, The Regional Economist, 12-13.
- BEHNAME, Mehdi (2013), "The Relationship Between Market Size, Inflation and Energy", Atlantic Review of Economics – 2nd Volume, 1-13.
- BERUMENT, Hakan, Hakan Taşçı (2002), "Inflationary effect of crude oil prices in Turkey", Physica A 316, 568 – 580
- CAVALLO, Michele (2008), "Oil Prices and Inflation", Federal Reserve Bank of San Francisco, 2008-31. 1-4.
- COLOGNI Alessandro, Matteo Manera (2008), "Oil prices, inflation and interest rates in a structural cointegrated VAR model for the G-7 countries", Energy Economics 30, 856–888.
- CUNADO, J., F. Perez de Gracia (2005), "Oil prices, economic activity and inflation: evidence for some Asian countries", The Quarterly Review of Economics and Finance, 45, 65–83.
- DOROODIAN, K., Roy Boyd (2003), "The linkage between oil price shocks and economic growth with inflation in the presence of technological advances: a CGE model", Energy Policy, 31, 989-1006.
- ELLIOTT, David, Chris Jackson, Marek Raczko, Matt Roberts-Sklar (2015), "Does oil drive financial market measures of inflation expectations?", <https://bankunderground.co.uk/2015/10/20/does-oil-drive-financial-market-inflation-expectations/> (Erişim tarihi 10.03.2017)

- HAMILTON, James D. (1983), "Oil and the Macroeconomy since World War II", Journal of Political Economy, Vol. 91, No. 2, 228-248.
- HOOKER, Mark A. (2002), "Are Oil Shocks Inflationary? Asymmetric and Nonlinear Specifications versus Changes in Regime", Journal of Money, Credit and Banking Vol. 34, No. 2, 540-561.
- LANGAGER, Chad (2017), "What is the Relationship Between Oil Prices and Inflation?", Investopedia, (Erişim tarihi 10.04.2017).
- NEELY, Christopher J. (2015), "How Much Do Oil Prices Affect Inflation?", Economic SYNOPSES, Federal Reserve Bank of St. Louis, Number 10, 1-2.
- OECD (2011), The Effects of Oil Price Hikes On Economic Activity and Inflation, Economics Department Policy Note No. 4, 1-3.
- PAMİR, Necdet (2005), "Enerji Politikaları ve Küresel Gelişmeler", Stratejik Analiz, Aralık, 68-74.
- TABERNER, Peter (2016), Does A Link Remain Between Inflation And Oil Prices?, <http://oilprice.com/Energy/Energy-General/Does-A-Link-Remain-Between-Inflation-And-Oil-Prices.html>, (Erişim tarihi 01.03.2017).
- T.C. DIŐIŐLERİ BAKANLIĞI (2017), Türkiye'nin Enerji Profili ve Stratejisi, http://www.mfa.gov.tr/turkiye_nin-enerji-stratejisi.tr.mfa, (Erişim tarihi 03.03.2017).

© Copyright of Journal of Current Researches on Social Science is the property of Strategic Research Academy and its content may not be copied or emailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.